

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00843&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00843. Шум у вухах

Автор: Antti Aarnisalo
Редактор оригінального тексту: Sari Atula
Дата останнього оновлення: 2017-09-06

Основні положення

- Встановіть етіологію. У деяких випадках причина може бути усунута (шум, отосклероз, акустична невринома).
- Пам'ятайте про можливість хвороби Мен'єра.
- У більшості випадків лікування немає. Поясніть пацієнту, що стан нешкідливий, незважаючи на надокучливість.

Визначення та епідеміологія

- Шум у вухах відноситься до слухового відчуття за відсутності зовнішнього слухового сигналу.
- Суб'єктивний шум у вухах відчувається лише пацієнтом. Об'єктивний шум у вухах також чути експерту із чи без застосування стетоскопу. Об'єктивний шум у вухах — рідкість.
- Якщо шум у вухах пульсує в ритмі серцебиття, то це може бути спричинено судинною аномалією, і пацієнт повинен бути скерований для подальшого обстеження.
- Майже кожен має досвід транзиторного шуму у вухах протягом деякого часу у житті. Близько 10% населення мають безперервний і надокучливий шум у вухах.
- Поширеність сильного шуму у вухах становить приблизно 1%. Шум у вухах стає більш поширеним з віком.

Етіологія

- Найбільш поширена причина — це шум (шум на робочому місці, музика, вибух, феєрверки, постріли).
- Шум у вухах часто асоційований з сенсоневральною чи кондуктивною приглухуватістю, незалежно від їх етіології.
- Шум у вухах зазвичай спричинений ушкодженням внутрішнього вуха, що веде до збільшення автоматичної активності завиткового нерва і помилкового сприйняття шуму мозком.

Клінічна картина

- Характер шуму — різний (дзвін, булькання, свист, стогін, шипіння, дзижчання, гул тощо).
- Низькотональний шум часто пов'язаний із захворюваннями середнього вуха або хворобою Меньєра.
- Для визначення етіології шуму недостатньо лише його тональності.
- Ступінь надокучливості шуму у вухах також різний; від шуму, який чути лише в безшумному середовищі, до шуму, що перешкоджає нормальній якості життя.
- Шум у вухах може призвести до труднощів із засинанням, зниження якості сну, дратівливості, поганої концентрації та депресії.

Обстеження і показання до скерування

- З'ясуйте характеристику шуму у вухах і його вплив на якість життя пацієнта.
- Запитайте, чи пов'язаний шум у вухах з вертиго (для діагностики і лікування вертиго див. статтю [\[Настанова 00745 Запаморочення\]](#)).
- Запитайте про можливий вплив шуму і ліків (наприклад, аспірин, вальпроєва кислота, ототоксичні медикаменти).

Коментар експерта. Аспірин - торговельна назва лікарського засобу з міжнародною непатентованою назвою ацетилсаліцилова кислота.

- Огляньте барабанну перетинку і перевірте її рухомість.
- Камертональні проби Вебера і Рінне.
- Аудіограма

- При односторонній завитковій (сенсоневральній) приглухуватості завжди скеровують на подальші дослідження, що виключають акустичну невриному. Направити пацієнта до оториноларинголога.
- Якщо у пацієнта кондуктивна приглухуватість з нормальною барабанною перетинкою, направити пацієнта на обстеження для діагностики отосклерозу [Настанова 00848 | Отосклероз].
- Якщо слух пацієнта не знижений або зниження двостороннє, показання до консультації визначаються потребою у лікуванні шуму у вухах. Зазвичай направлення не потрібне.

Лікування [доказ 04934 | C] [доказ 05288 | B] [доказ 05417 | B] [доказ 06913 | C]

- Порушення загального стану, викликане симптомами, може бути знижено за допомогою:
  - консультування пацієнта (і роз'яснення поширеності та доброякісної природи симптому)
  - створення фоновому шуму в навколишньому середовищі, наприклад включаючи радіо чи використовуючи персональні навушники
  - лікування супутньої депресії (може бути полегшений шкідливий вплив на якість життя пацієнта, викликаний шумом у вухах) [доказ 03210 | D].
- У пацієнтів, яким потрібен слуховий апарат, посилення звуку допоможе приховати шум у вусі.
- Немає надійних доказів ефективності різного фармакологічного лікування. Проте, слід спробувати такі види ліків, оскільки вони в окремих випадках можуть бути корисними:
  - ліки, що покращують кровообіг у середньому вусі (наприклад, бетагістин або пентоксифілін) чи діуретики (при хворобі Мен'єра [Настанова 00846 | Хвороба Мен'єра])
  - антиепілептичні препарати, які послаблюють нервову стимуляцію [доказ 06895 | D] (карбамазепін)
  - ліки, що впливають на настрої [доказ 03210 | D].
- Інші способи лікування при важкому шумі у вухах, що погіршує якість життя пацієнта, включають терапію звуками [доказ 06803 | D], десенсбілізаційне тренування і перепідготовча терапія при шумі у вухах [доказ 06891 | D].

- Хірургічне лікування можливе при отосклерозі [\[Настанова 00848 | Отосклероз\]](#) і судинних аномаліях.
- Експертна підтримка (Асоціації людей з шумом у вухах).

Пов'язані ресурси

- Кокранівські огляди [\[пов'язані | Tinnitus – Related resou...\]](#)
- Інші огляди доказових даних [\[пов'язані | Tinnitus – Related resou...\]](#)
- Інші Інтернет-ресурси [\[пов'язані | Tinnitus – Related resou...\]](#)
- Література [\[пов'язані | Tinnitus – Related resou...\]](#)

Настанови

- [Настанова 00745](#). Запаморочення.
- [Настанова 00848](#). Отосклероз.
- [Настанова 00846](#). Хвороба Мен'єра.

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 04934](#). Hyperbaric oxygen for idiopathic sudden sensorineural hearing loss and tinnitus.
Дата оновлення: 2012-11-27
Рівень доказовості: С
Резюме: Hyperbaric oxygen may improve hearing in early idiopathic sudden sensorineural hearing loss but the clinical significance of the improvement is not clear. There is no evidence of a beneficial effect on tinnitus.
- [Доказовий огляд 05288](#). Gingko biloba and other alternative treatments for tinnitus.
Дата оновлення: 2013-05-14
Рівень доказовості: В
Резюме: Alternative treatments (Gingko biloba, phytotherapy, homeopathy, acupuncture, other physical treatment modalities) appear to be ineffective for tinnitus.
- [Доказовий огляд 05417](#). Cognitive behavioural therapy for tinnitus.
Дата оновлення: 2010-09-21
Рівень доказовості: В
Резюме: Cognitive behavioural therapy appears to decrease the perceived global tinnitus severity, thus improving the quality of life at least in the short-term. It appears also to improve depression associated with tinnitus as compared to no treatment.
- [Доказовий огляд 06913](#). Repetitive transcranial magnetic stimulation for tinnitus.
Дата оновлення: 2011-11-09
Рівень доказовості: С
Резюме: Low-frequency repetitive transcranial magnetic stimulation (rTMS) may have limited effect in the treatment of tinnitus.

- [Доказовий огляд 03210](#). Antidepressants for treatment of tinnitus.
Дата оновлення: 2012-09-28
Рівень доказовості: D
Резюме: Tricyclic antidepressants might possibly be slightly beneficial in the treatment of tinnitus, although the evidence is insufficient.
- [Доказовий огляд 06895](#). Anticonvulsants for tinnitus.
Дата оновлення: 2011-09-19
Рівень доказовості: D
Резюме: There is no evidence of a large positive effect of anticonvulsants in the treatment of tinnitus. However, a small effect might possibly exist.
- [Доказовий огляд 06803](#). Sound therapy (masking) in the management of tinnitus.
Дата оновлення: 2015-12-14
Рівень доказовості: D
Резюме: Evidence is insufficient for sound therapy (masking) in the treatment of tinnitus.
- [Доказовий огляд 06891](#). Tinnitus Retraining Therapy (TRT) for tinnitus.
Дата оновлення: 2011-09-13
Рівень доказовості: D
Резюме: Tinnitus Retraining Therapy (TRT) seems to be more effective than masking for the treatment of tinnitus, although the evidence is insufficient.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00843   Ключ сортування: 038.004   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-09-06

Автор(и): Antti Aarnisalo   Автор(и) попередніх версій статті: Seppo Savolainen   Редактор(и): Sari Atula
Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: Kristian Lampe   Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd
Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines   Otorhinolaryngology   Audiology   Neurology

Ключові слова індексу
mesh: Meniere's Disease   mesh: Otosclerosis   mesh: Noise   mesh: Hearing Loss, Conductive   mesh: Neuroma, Acoustic
mesh: Tinnitus   speciality: Audiology   icpc-2: H03   icpc-2: H50   speciality: Neurology   speciality: Otorhinolaryngology